ספר
סמיכת
כהן
על מסכת אבות
לרבנו אלישע כ"ץ
זצוק"ל
מבאריסאוו
ספר
סמיכת
כהן
על
מסכת
אבות

ספר

סמיכת כהן

על מסכת אבות

בעזהשי"ת

מסכת אבות

עם פירוש רש"י

וספר

סמיכת כהן

אורחת חיים ותוכחת מוסר

פירושים יקרים ונחמדים על

מסכת אבות שחיבר

הגאון המאור הגדול החריף המופלג

המפורסם בתורה ויראת חטא

בקש"ת מוהר"ר אליעזר במוהר"ר יעקב כ"ץ זצוקללה"ה

שהיה אב"ד ור"מ דק"ק באריסוו

נדפס לראשונה בשנת תקסד לפ"ק בק"ק שקלאוו

ע"י בן רבינו המחבר

ועתה יוצא לאור מחדש עם

מ"מ תיקונים והערות

מאנסי נ"י

שנת תשפ לפ"ק

לזכרון עולם בהיכל ה'

לזכר נשמת

בנינו הילד היקר והנחמד

אהרן ז"ל

בן שלום יעקב נ"י

יה"ר שימליץ טוב בעדינו עד שיעמוד לגורלו

לקץ הימין במהרה בימינו

ת.נ.צ.ב.ה.

צילום שער דפוס ראשון

ספר

סמיכת כהן

והוא אורחת חיים תוכחת מוסר דבר השוה לכל נפש
אשר חיבר ה"ה הרב המאור הגדול החריף
המופלג המפורסם בתורה וירא'ת חטא כק"ש מוהר"ר
אליעזר במוהר"ר **יעקב** כ"ך זלה"ה שהיה אב"ד
ור"מ דק"ק בארישוו וסמך הרב
זצ"ל דבריו על פרקי אבות דבריו ועשויס באמת ויסר
סמוכים לעד ותוכן החיבור יבואר בהקדמה
זיל קרי בי' רב הוא :

נדפס

בשקלאוו

בדפוס של ה"ה הרבני הנגיד מוהר"ר **ארי'**
ליב בהמנוח מוהר"ר
שגייאור פייבוש זלה"ה :

בשנת **תקסד** לפ"ק

בן ציון בראאמו הרב
מהורר יעקב עטשרי[illegible]

ספר

סמיכת כהן

והוא אורחת חיים תוכחת מוסר דבר השוה לכל נפש

אשר חיבר ה"ה הרב המאור הגדול החריף המופלג

המפורסם בתורה ויראת חטא כק"ש מוהר"ר

אליעזר במוהר"ר **יעקב** כ"ץ זלה"ה שהיה אב"ד

ור"מ דק"ק באריסוו וסמך הרב זצ"ל דבריו על פרקי אבות

דבריו ועשוים באמת וישר סמוכים לעד

ותוכן החיבור יבואר בהקדמה

זיל קרי בי רב הוא

נדפס

בשקלאוו

בדפוס של ה"ה הרבני הנגיד מוהר"ר **ארי' ליב**

בהמנוח מוהר"ר **שניאור פייבוש** זלה"ה

בשנת **תקסד** לפ"ק

פרק ראשון

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא וסמיך ליה (במשנה א) **הוו מתונים בדין**. הנה מנהג לאמר כל ישראל קודם הפרקים, להודיע שאף שבפרקים יש בהם דברים גדולים, מכל מקום יכול כל אחד מישראל לזכות גם לזה.

עוד יש לפרש, הנה בא התנא להוכיח הדיינים ומנהיגים כמו שאמר הוו מתונים בדין, והנה דוד אמר (שמואל ב׳ כב, מד) תשמרני לראש גוים עם לא ידעתי יעבדוני, כלומר שקשה לשפוט את ישראל מחמת שיקרים הם לפני ה׳, לכן אם פוגע באחד מהם הוא עבירה גדולה ונענש מאוד על זה.א (בראשית רבה פרשה סז סי׳ ד׳), כמו שדרשו רבותינו ז״ל לכן גם כאן קודם שהתחיל התנא להוכיח הדיינים ומנהיגים הזכיר כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא כלומר שיקרים כל ישראל בעיני ה׳, ואם ח״ו פגע באחד מהם נענש מאוד שנאמר ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. **והנה** כל מה שברא הקב״ה לכבודו ברא (ראה ישעיה מג, ז) והנה בודאי יש חילוקים גדולים בין אדם לאדם, ויש בני אדם שאינם טובים כל כך, הנה אמרו רבותינו ז״ל (ב״ק נ׳ ע״א) אין הקב״ה ותרן, אף שפורע מעט מעט וגבה דיליה

יש להם חלק לעולם הבא שנאמר (ישעיה ס, כא) **ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר:**

הערות וביאורים

א. פסוק זה נמצא בשמואל (שם) ודומה לזה בתהלים (יח, מד), וכוונת רבינו לדברי רש״י בשמואל (שם) שכתב בזה״ל: ומדרש אגדה אמר דוד רבונו של עולם הצילני מדינן של ישראל שאם אטהו או ארדה את ישראל בעבודתי אני נענש וכו׳. וכן כתב רש״י בתהלים (שם). וכעי״ז אמרו משה רבינו ושלמה המלך מובא בספרי דברים (פיסקא ט) [הובא ברש״י דברים (א, ט) ומלכים (א ג, ט)]. בזה״ל: לא אוכל לבדי שאת אתכם אפשר שלא היה יכול משה לדון את ישראל, אדם שהוציאם ממצרים וקרע להם את הים וכו׳ אלא כך אמר להם ה׳ אלקיכם הרבה אתכם על גבי דייניכם, וכן שלמה אמר (מלכים שם) ונתת לעבדך לב שומע לשפוט את עמך ואומר כי מי יוכל לשפוט את עמך הכבד הזה, אפשר שלמה לא היה יכול לדון את ישראל וכו׳ אלא כך אמר להם איני כשאר כל הדיינים, מלך בשר ודם וכו׳ דן להריגה ולחניקה ולשריפה ולסקילה ואין בכך כלום ואם חייב ליטול סלע נוטל שתים וכו׳, אני איני כן אלא אם חייבתי ממון נפשות אתה תובע וכן הוא אומר (משלי כב, כב-כג) אל תגזול דל וגו׳ וקבע את קובעיהם נפש. ויש להעיר דלכאורה דברי משה רבינו הנ״ל נאמרו קודם מתן תורה, ודברי שלמה המלך נאמרו בשעה שביקש חכמה מהקב״ה, ואולי משום זה בחר רבינו בדברי דוד המלך. ובמס׳ סנהדרין (ז׳ ע״א) מובא מאמר זה, בזה״ל: א״ר יונתן כל דיין שנוטל מזה ונותן לזה שלא כדין הקב״ה נוטל ממנו נפשו שנאמר (משלי שם) אל תגזול דל וכו׳ כי ה׳ יריב ריבם וקבע את קובעיהם נפש. וכן נפסק בשו״ע (חו״מ סי׳ ח׳ ס״ב). והנה בגמ׳ שם (ע״ב) איתא דרב הונא כי הוה אתי דינא לקמיה מיכניף ומייתי עשרה רבנן מבי רב אמר כי היכי דלימטיין שיבא מכשורא. ופירש רש״י (ד״ה דנמטיין): שיגיענו נסורת קטנה מן הקורה, כלומר שאם נטעה ישתלש העונש בין כולנו ויקלו מעלי, עכ״ל [ועי׳ ברע״ב לקמן (פ״א) על המשנה והסתלק מן הספק, מש״כ בזה]. אולם זה לא היה שייך בדוד המלך לפי דברי רש״י במס׳ סנהדרין (יח ע״ב ד״ה לא תענה על רב) דאין לסתור דברי מופלא שבדיינין ואי אמר מלך חובה תו לא מצי אינך למיחזי ליה זכותא [ועי׳ מש״כ בזה בשו״ת רדב״ז ח״ב סי׳ תשעג ובמנחת חינוך מצוה עז]. ובספר אמרי צבי העיר ממ״ש במס׳ מכות (ה ע״א) דאין משלשלין במכות והיינו שבדבר עונש לא שייך חילוק למחצה לשליש ולרביע, ואם יתקבצו יותר אין פוחתין לכל אחד. ועי׳ מש״כ בספר מרגליות הים שם.